

KUNST & CULTUUR

Vrouwen gillen van de pret: 'This is heel mooi'

Anne de Vilder laat Crailovrouwen hun ellende bezweren met verf

door Rivka Groenier

LAREN - De Hilversumse kunstenaressen Anne de Vilder heeft sinds een paar maanden een dependance in asielzoekerscentrum Crailo. Daar helpt zij vrouwen ontsnappen aan de verveling en uitzichtloosheid. Ze laat ze enorme witte jurken beschilderen met hun levensverhaal, dagboekjes maken en droomhuizen bedenken. Hoewel haar lichaamstaal weinig te raden overlaat, heeft De Vilder zichtbaar moeite om in woorden te vatten wat haar naar Crailo dreef. Ze zoekt naar woorden, zwoegend bijna. „Ik denk in hiërogliefen”, verontschuldigt ze zich met de zweetdruppels op haar neus. En dan, heftig. „Ik wil dat er vrede komt, dat er een eind komt aan de ellende in de wereld.” Nog nooit in een asielzoekerscentrum geweest, wel een idee hoe het daar moet zijn: „In het begin vond ik het heel eng, ik dacht echt dat het hier een zwaarvoedige toestand was.” De Vilder belde met Crailo en werd tot haar stomme verbazing met open armen ontvangen. Ze kreeg er zelfs een eigen ruimte in gebouw 21. In haar Crailo-atelier is zwaarvoedigheid meestal ver te zoeken. De vrouwen die meedoen aan haar Kunstproject Rouwjurken hebben lol. De naam van het project dekt op het eerste gezicht de lading niet. Uitbundige kleuren op grote lappen witte stof. De rouw moet volgens de Vilder niet te letterlijk worden opgevat. „Ik laat de vrouwen hier hun ellende bezweren en uit de shit mooie dingen maken.” Er wordt gelachen, gezongen maar bovenal kunst geschapen, in elke hoek. Mariah uit Eritrea staat op een stoel, met een stevige kwast schildert ze een grote vlag van haar vaderland op haar jurk. De Sudanese Nihal (in haar ziet De Vilder een groot talent) werkt in een hoekje ernstig aan een grijs schilderij: haar kamer in het azc. Aan de muur hangt het Nederlandse droomhuis dat ze eerst schilderde,

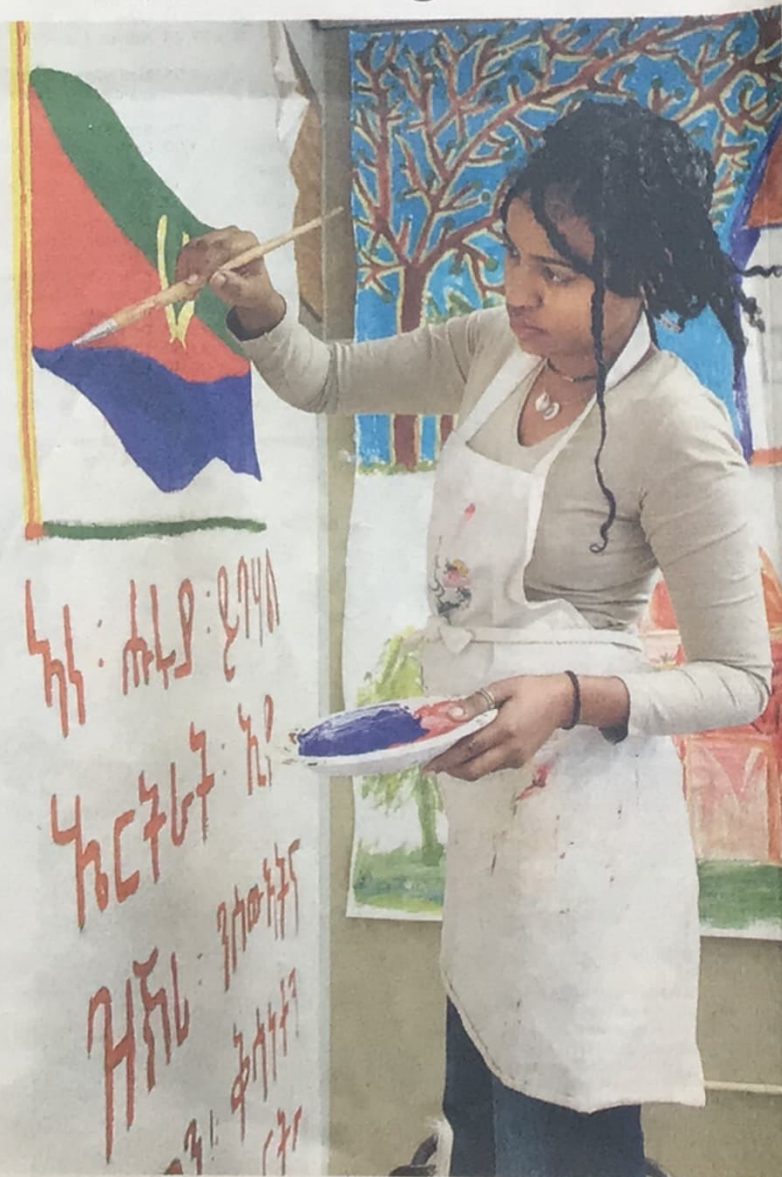
Anne de Vilder helpt de Irakese Ahlam in haar jurk. Foto: Ton Kastermans

met een oranje dak, bloemen een felblauwe deur. Nihal had, tot ze met de Hilversumse kunstenaressen kennismaatte, nog nooit geschilderd of getekend. „Alleen op school”. Nu kijkt ze elke week uit naar vrijdag. „Als ik schilder denk ik niet.” Sahra uit Somalië kwam op een dag de ruimte binnen en begon gewoon te schilderen. Onuitgenodigd maar vanzelfsprekend. In een hoek van de ruimte hangt haar jurk fier aan een muur. Een enorme Somalische nomadenhut op het voorpand, een vijver met een joekel van een vis, een taxi, een kameel, een vrouw in een felgekleurde jurk middenin de hut met een radio, een kookpot, een beker. Sahra's vroegere leven. Van Crailogras heeft ze een miniatuuruitvoering van de nomadenhut gemaakt. Met brede gebaren doet ze voor hoe het huis eenvoudig ingeklapt op een kameel kan worden meegenomen. Op een tafel staan de mal-

len voor nog eens vier hutjes klaar. Een Somalisch miniatuurdorp in aanbouw. Ahlam uit Irak is onlangs overgeplaatst naar een centrum in Schagen. Nog steeds komt ze elke vrijdag naar Crailo om het kunstproject af te maken. Vol trots showt ze haar jurk, staand op een stoel, de armen wijd. Arabische teksten op de armen, op het voorpand een enorm hart met een knuffelbeer erin en op de achterkant een tekening van haar eigen tas met de inhoud (sleutelbos, kauwgum, paracetamol, bril, kauwgum) eromheen geborduurd. De andere vrouwen gillen van de pret. „This is heel mooi”. De Vilder kijkt om zich heen en geniet. Ze begon haar project met elf vrouwen, door zwangerschappen en overplaatsingen hield ze uiteindelijk een trouwe groep van zes vrouwen over. Bij de eerste bijeenkomst deelde de kunstenaressen dagboekjes uit en gaf ze huiswerk op. „Kijk om

je heen, teken wat je ziet.” Haar volwassen pupillen kwamen terug met uitbundig volgekrabbelde bladzijden. Alledaagse tekeningen, portretjes van vriendinnen. Het verbaast de kunstenaressen niets. „Ze vervelen zich hier te pletter.” Zonder verwachtingen maakte ze haar entree in Crailo, blanco. Nu wil ze er nooit meer weg. Ook niet als haar rouwjurkenproject op 2 april wordt afgerond. Daarna bedenkt ze iets nieuws, haar kamertje blijft haar kamertje. „Ik wil het gewoon houden. Ik heb me nog nooit zo goed gevoeld bij een groep.”

De jurken worden op vrijdag 2 april in de Hilversumse galerie cbk GSA onthuld door het vrouwenkoor Alomtonen van azc Crailo. Daarna zijn de creaties nog tot 26 april te bewonderen op de ledenexpositie Dans en Muziek. Voor meer informatie: www.kunstidee.nl.

Mariah beschildert haar jurk met de vlag van haar moederland Eritrea. Foto: Ton Kastermans